

СТАНОВИЩЕ

от
проф. д-р Катя Гинева Кайрякова
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”
на

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, докторска програма
„Музика”

Докторант: Кристина Димитрова Мерджанова, докторант на самостоятелна подготовка
към Магистърски факултет, научна специалност *Музикознание и музикално изкуство* на
НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Тема: **Методите на танцовата терапия чрез съвременния танц за
самоусъвършенстване на личността**

Научен ръководител: доц. д-р Анна Пампулова

Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Становището е изготвено въз основа на Заповед №3-РК-172 от 29.03.2024 г. на Ректора на НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ относно утвърждаване състав на научно жури и представени от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата на дисертационния труд, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”.

Кандидатът Кристина Димитрова Мерджанова е представила за рецензиране:

- ✓ Дисертационен труд в обем от 197 страници, от които 174 основен текст, със следната структура: увод, изложение в четири глави, заключение, справка за приносите, библиография и приложения. Библиографската справка включва 30 заглавия на български и английски език, 13 интернет източника, приложен снимков материал.
- ✓ Автореферат, в обем от 24 страници, подготвен в съответствие с академичните изисквания.

Кратки биографични данни за докторанта

Докторантът Кристина Димитрова Мерджанова е завършила Национална професионална гимназия по полиграфия и фотография, гр. София, бакалавърска степен в Нов български университет, Театрален департамент – програма „Танцов театър”, гр. София и магистърска степен в Нов български университет, Музикален департамент – специалност: „Музика и танц“ - хореограф на съвременен танц. От 2005 година е хореограф в спортен клуб „ДМ“, където обучава деца от 5 до 18 години в стилове: балет, джаз, шоу денс, съвременен танц, контакт-импровизация, спортни танци. През годините децата са носители на множество медали, купи и стипендии у нас и зад граница, което е сериозен показател за висок професионализъм на техния ръководител Кристина Мерджанова. От 2006 до 2014 година членува към БСТФ в Българска спортна танцова организация, като хореограф, танцьор и съдия, член на IDO (International Dance Organization), където участва със своя група от танцьори, класирани на състезания от национален, републикански и международен ранг. Завежда отдела за съвременен и джаз танц. Два пъти печели награда за хореограф на годината с „Международен принос в развитието на танца“. За своята дейност е удостоена с множество почетни грамоти за развитие на съвременния танц в България от конкурси. Професионалният и път преминава и през 18 участия в Национални и Международни WORKSHOPS.

Биографията и професионалният път на автора на предложения за рецензиране дисертационен труд Кристина Мерджанова ясно подсказва причината за ориентация към изследваната тема: **Методите на танцовата терапия чрез съвременния танц за самоусъвършенстване на личността**. Тема, съчетаваща богат творчески и педагогически опит и обучението в докторантура се явява естествено продължение в усъвършенстването на професионални и лични качества.

Актуалност на темата

Разработената проблематика в предложението дисертационен текст притежава своята актуалност в широкия спектър за личностно усъвършенстване, който динамиката на днешния ден предлага. Акцентът, поставен върху танца не като средство за създаване на художествен образ, а като начин за постигане на хармония между тялото и ума, чертае тематичните линии на изследването и утвърждава танцовата терапия като един съвременен метод за себеопознаване и развитие на личността.

Целесъобразност на изследователските методи за постигане на изследователските цели

Използваната методология на изследването съчетава няколко подхода на работа във връзка с поставената цел и нейните задачи - исторически, теоретико-аналитичен, сравнителен, метод на изучаване и анализ на практическия опит.

Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

По формални показатели дисертационният труд отговаря на изискванията към такъв тип научни разработки.

Уводът обосновава актуалността на темата с необходимостта от по-всеобхватно и задълбочено проучване и анализиране на възможностите, които движенията на тялото предлагат за намиране на баланса между духовното, физическото и ментално здраве. Мотив за избор на темата е личният интерес на докторанта в отговор на въпроса „*Могат ли танците да помогнат в борбата на човека със стреса при напрегнатия начин на живот?*“ /с.5/, което формулира и основната цел да се изследва и анализира ползата и нуждата от танцова терапия. Обект на изследването е танцовата терапия, а предметът - „... различните танцови движения в танцовата терапия и тяхното осъществяване чрез специфични техники на духа и мисълта, което би могло да бъде средство за самоусъвършенстване на личността.“ /с.4/ Целта конкретизира и основните пет поставени задачи.

В първа глава на дисертацията докторантът дефинира понятието „*автентично движение*“. Познавайки се на изследванията на Мери Уайтхаус, Джанет Адлър, Джоан Чодороу, се определя автентичното движение като структура изразяваща състоянието и емоциите извън пределите на думите. Подробно са разгледани източниците на движение с поставен акцент върху значението за кодиране и интерпретиране на движението от д-р Джудит Кестенбарг и *Kentenbergh Movement Profile* – КМР/КМП - система за отбелязване на наблюдаваните модели на движение, класификация на тези модели и анализ на репертоара на движението на индивида.

Във втора глава фокусът е насочен към танцовата терапия *Dance movement therapy (DMT)* и видовете терапии. Разгледана е същността на Американската асоциация за танцова терапия, като форма на експресивна терапия, създадена на основата на пряката връзка между движение и емоция. Дефинирана е танцово-двигателната терапия като клон на психотерапията, който използва танцовите движения като метод, насърчаващ интеграцията на индивида в обществото. Разгледани са креативните терапии, редактирани от Пол Уилкинс, Училището за телесен ум на

Бони Беймбридж Коен. Анализът формулира заключението, че танцовата терапия е полезна както за здрави хора, така и за хора с определени потребности и здравословни проблеми.

Трета глава бих определила като носител на най-същественния принос в дисертационния труд. Теоретичните проучвания и практически опит представени в предните части от труда са апробирани в проведения експеримент с цел изследване приложимостта на танцовата терапия и автентичното движение, чрез прилагане на различни задачи при деца на възраст от 12-18 години. Изследва се в каква степен децата споделят техни лични преживявания чрез естествените си движения. Задачите са освен индивидуални и групови, наблюдавана е комуникацията между децата, след което се анализира от „свидетелите“ без да се оценява преживяното. Успешният резултат от практическата приложимост на танцовата терапия при проведения експеримент проличава от приложените есета на участниците.

Четвърта глава е посветена на развитието на танцовата терапия в съвременната реалност. Обобщавайки, докторантът заключава, че Танцовата терапия еволюира в психологията чрез синтеза на изкуството (движение, танц и наука) и по този начин тя продължава да се развива, въз основа на сливане на знания изградени върху терапевтично и духовно използване на танца през вековете, културна антропология, философия, психодинамичните теории, различни науки, психология на изкуството и творческия процес.

Заключителната част на дисертацията обобщава получените резултати и формулира конкретни изводи утвърждаващи ползите и помощта, които танцовата терапия предлага.

Напълно приемам изложените и аналитично представени шест приноса на труда.

Докторантът е посочил две публикации и приложена сериозна по обем практическа дейност по темата на дисертационния труд.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изхождайки от всичко казано по-горе изразявам своята **положителна** оценка за дисертационния труд **Методи на танцовата терапия чрез съвременния танц за самоусъвършенстване на личността** и предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена на Кристина Димитрова Мерджанова образователната и научна степен „доктор“ в Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Музика“.

27 май 2024 г.
гр. Варна

Изготвил становището:
Проф. д-р Катя Кайрякова